

LUDENDO
DISCAMUS!

DOROTA
ŻUCHOWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania do języka łacińskiego i kultury antycznej dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Tomasz Damulewicz

Maria Pawłowska

dr Beata Rola

Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat zajęć:

Wojna trojańska w historii i legendzie

Klasa / czas trwania zajęć

klasa I / 2 godziny lekcyjne

Cele

- **ogólne:** doskonalenie kompetencji językowych poprzez tworzenie przekładu tekstu łacińskiego; zaznajomienie uczniów z historycznym i legendarnym przebiegiem wojny trojańskiej; kształtowanie w uczniach, również ze SPE, kreatywności i przedsiębiorczości
- **szczegółowe:** uczeń podaje legendarne i historyczne przyczyny wybuchu wojny trojańskiej, wymienia fakty dotyczące wykopalisk archeologicznych na terenie wzgórza Hissarlik; wymienia literaturę starożytną związaną z tematem; rozumie ze słuchu przetłumaczony tekst, czyta metrycznie fragment Eneidy w oryginale; stosuje we właściwym kontekście frazeologizmy *koń trojański*, *jabłko niezgody*

Metody

słowne: wyjaśnienie, dyskusja; aktywizujące: problemowa, heureka; praktyczne: ćwiczeń; ogładowe: film; korzystania z materiałów źródłowych: tekst, słownik, mapa; inne: kognitywna, gramatyczno-tłumaczeniowa, analityczna. Formy pracy grupowa, zbiorowa

Środki dydaktyczne

1. tablica multimedialna z oprogramowaniem (komputery z dostępem do Internetu, rzutnik)
2. strony internetowe: - Wikipedia w języku łacińskim <<https://la.wikipedia.org/wiki/Vicipaedia>>
- Vergilius, Publius, Aeneis, *Liber secundus* <<http://www.sacred-texts.com/cla/virgil/aen/aen102.htm>> [dostęp 7 czerwca 2019]
3. prezentacja multimedialna dotycząca legendy o wojnie trojańskiej
4. słowniki łacińsko-polskie, red. K. Kumaniecki i polsko-łacińskie, red. L. Winniczuk lub <<https://pl.glosbe.com/pl/la>>; <<https://pl.glosbe.com/la/pl>> [dostęp 7 czerwca 2019]
5. wydruki: arkusz zadaniowy, początek *Iliady* w języku greckim oraz tekst łaciński
6. Homer (1899), *Ilias*, Lipsk, B.G. Teubner
7. Homer (1909), *Odyssea*, Lipsk, B.G. Teubner
8. Publii Vergili Maronis (1881), *Aeneis*, Lipsk, B.G. Teubner

Opis przebiegu zajęć

Na początku zajęć uczniowie przypominają mit o wojnie trojańskiej. Wypełniają w parach arkusz zadaniowy (zał.1), po czym tłumaczą tekst *Causa belli*. Historię wojny trojańskiej uczniowie poznają samodzielnie, czytając informacje na podanych przez nauczyciela stronach internetowych (Wikipedia w języku łacińskim). Po zapoznaniu się z materiałem dyskutują nt. historycznych przyczyn wybuchu wojny trojańskiej, odkrycia Troi oraz literatury przedmiotu. Nauczyciel pokazuje uczniom książkowe wydania *Iliady*, *Odysei i Eneidy* w oryginale; czyta i tłumaczy początek *Iliady*. Następnie czyta po łacinie fragment *Eneidy*, traktujący o koniu trojańskim. Rozmawia z uczniami nt. frazeologizmów *koń trojański* oraz *jabłko niezgody*. Na podsumowanie zajęć wyświetlana jest kilkuminutowa prezentacja multimedialna o wojnie trojańskiej, przygotowana przez wyznaczonego na poprzednich zajęciach ucznia. Nauczyciel dokonuje krótkiej ewaluacji zajęć (np. metodą zdań podsumowujących) oraz zadaje pracę domową (zał.3).

Zał. 1. Arkusz zadaniowy. I. Uszereguj hasła wg kolejności wydarzeń: *Alexander Helenam rapit et ad urbem Troiam ducit. Alexander agnitus. Invidia malum aureum inscriptum „pulcherrimae dearum” iacet. Tres deae: Iuno, Minerva Venusque litigant. Exercitus Graeci Troiam invadunt. Hospitium Troianorum Sparta. Alexandri iudicio*. II. Podaj greckie imiona: króla Troi, króla Sparty, dwóch synów króla Troi, męża Heleny, żony Menelaosa.

III. Przeszereguj w odpowiednie miejsce tabeli: GREK TROJAŃCZYK: Agamemnon, Hektor, Priam, Patrokles, Eneas, Achilles.

Zał. 2 *Causa bellī. Nūptiae Peleī et Thetidis erant. Dea Invidia, quamquam invītata non est, ad nuptiās vēnit et in mensā mālum aureum ponit sīc inscīptum: “pulcherrimae deārum”*. Trēs deae: Iūnō, Minerva Venusque rixānt. Alexander iūdex ēlēctus est. Is mālum Venerī dat, quae eī pulcherrimam fēminam promīttit. Mox Alexander cum frātre Hectōre Spartam proficīscuntur, rēgem Menelaum et uxōrem eius visitātum. Alexander Helenam vīdit et statim intellēgit illam pulcherrimam fēminam esse. Rapuit eam et in nāve ad urbem Troiam dūcit. Marītus saevus uxōrem amātam recipere vult et cum māgnā cōpiā militum Troiam invādit.

Zał. 3. I: Zadanie obowiązkowe: Korzystając z dostępnych źródeł wypisz nazwiska tłumaczy *Eneidy* na język polski oraz wyszukaj tłumaczenie czytanego na zajęciach fragmentu. II: dla chętnych: Przygotuj własną poetycką interpretację przytoczonego fragmentu *Eneidy*.

Komentarz metodyczny

Realizując materiał proponowany w powyższym scenariuszu, nauczyciel osiąga następujące cele zawarte w podstawie programowej: II 1, d, g, 3 a, b, 7 b, III 1-5. Podczas zajęć zwraca się szczególną uwagę na kształtowanie kompetencji

komunikacyjnych, informatycznych, kreatywności i innowacyjności. Działania te wspomagają odpowiednio dobrane metody (dyskusja, heureka, kognitywna) i formy pracy (grupowa). Dzięki temu uczniowie ze SPE mają możliwość włączenia się do pracy. Dla szczególnie uzdolnionych przeznaczona jest dodatkowa praca domowa, dzięki której będą mieli okazję rozwinąć umiejętność przekładu i interpretacji tekstu poetyckiego. Międzykulturowy charakter zajęć podkreśla dyskusja nt. związków frazeologicznych powiązanych z tematem zajęć oraz odwołanie się do polskich tłumaczeń dzieł pisarzy starożytnych. Praktyczne umiejętności, jak pozyskiwanie i selekcja materiałów, współpraca w grupie, czy twórcze myślenie są niezbędne w życiu społecznym i zawodowym. Również konstruktywistyczna teoria kształcenia kładzie nacisk na zdolność wykorzystywania informacji. Zadaniem nauczyciela jest zatem projektowanie takich działań, podczas wykonywania których uczniowie przyswoją sobie wiedzę automatycznie.